

Så fungerar den svenska gymnasieskolan

Skolverket

Alla ungdomar i Sverige som har studerat klart på grundskolan har rätt att studera en treårig utbildning i gymnasieskolan.

En utbildning i gymnasieskolan ger bra kunskaper för att börja arbeta eller för att studera på högskolan.

En utbildning i gymnasieskolan gör att personen utvecklas och kan vara med aktivt i samhället.

Gymnasieskolan har 18 nationella program

Skollagen gäller lika för
fristående gymnasieskolor
och offentliga gymnasieskolor som kommunen sköter.

Ett nationellt program är
ett program som finns i hela landet.
Gymnasieskolan har 18 nationella program.
12 av dem är yrkesprogram
och 6 är högskoleförberedande program,
det vill säga program för elever som vill
fortsätta att studera på högskolan.

Elever som har studerat ett yrkesprogram
ska bli skickliga i det yrket
och ska kunna arbeta med det yrket.

Eleverna ska kunna börja arbeta
direkt efter programmet.

Elever som studerar på ett yrkesprogram
ska också kunna bli behöriga
att studera på högskolan.

Då måste eleverna välja vissa kurser
som gör att de blir behöriga.

Elever som har studerat
ett högskoleförberedande program
ska vara redo för
att studera på högskolan.

Dessutom finns det 5 andra program
som heter introduktionsprogram.

De programmen är till för elever
som inte är behöriga
att studera ett nationellt program.

Elever som börjar studera på ett introduktionsprogram
ska sedan kunna studera på ett nationellt program
eller börja arbeta.

En del skolor har utbildningar
som är olika de nationella programmen.
Det kan till exempel vara särskilda utbildningar
som är speciella för en viss idrott
eller utbildningar som elever från hela landet kan söka.

Att vara behörig till gymnasiet

Att vara behörig betyder att ha godkända betyg
för att söka till en utbildning.

Reglerna för att vara behörig till gymnasiet
är olika för yrkesprogram
och för högskoleförberedande program.

För att vara behörig till ett yrkesprogram
måste en elev ha godkända betyg
i svenska eller svenska som andraspråk,
engelska,
matematik,
och i 5 ämnen till,
det vill säga sammanlagt 8 ämnen.

För att vara behörig till ett högskoleförberedande program
måste en elev ha godkända betyg
i svenska eller svenska som andraspråk,
engelska,
matematik,
och i 9 ämnen till,
det vill säga sammanlagt 12 ämnen.

För en elev som vill studera
ekonomiprogrammet,
samhällsvetenskapsprogrammet
eller humanistiska programmet
så måste 4 av de 9 ämnena vara
geografi,
historia,

samhällskunskap
och religionskunskap.

För en elev som vill studera
naturvetenskapsprogrammet eller teknikprogrammet
så måste 3 av de 9 ämnena vara
biologi,
fysik
och kemi.

För en elev som vill studera
det estetiska programmet
kan de 9 ämnena vara vilka som helst.

Vissa utbildningar,
till exempel idrottsutbildningar,
kan ha särskilda krav eller tester
för att en elev ska få börja där.

Eleverna läser kurser

De ämnen som finns i varje program är uppdelade i kurser.

De flesta kurser är 100 poäng.

Ämnena i gymnasieskolan och innehållet i alla kurser står i ämnesplaner.

Ämnesplanen bestämmer vad undervisningen ska handla om.

Betyg

Elever i gymnasieskolan får betyg efter varje kurs.

Betygen kan vara A, B, C, D, E eller F.

A är det högsta betyget

och E är det lägsta godkända betyget.

F betyder att eleven inte fått godkänt på den kursen.

Det finns krav för vad en elev ska kunna för att få betygen A, C eller E.

Kraven är likadana i hela landet.

Ämnen i gymnasieskolan

De ämnen som alla elever i gymnasiet studerar heter gymnasiegemensamma ämnen.

Ämnena är

engelska,

historia,

idrott och hälsa,

matematik,

naturkunskap,

religionskunskap,

samhällskunskap

och svenska eller svenska som andraspråk.

Eleverna studerar de ämnena

på alla program,

men olika mycket på olika program.

Sedan har varje program ämnen

som är speciella för just det programmet.

De ämnena heter programgemensamma ämnen.

De ämnena gör ett program till just det programmet.

Alla elever som studerar det programmet

studerar de ämnena.

Alla elever som studerar på teknikprogrammet

studerar till exempel samma kurser i

fysik, kemi och teknik.

Alla program utom vård- och omsorgsprogrammet

har olika inriktningar som eleven kan välja.

En elev som studerar ekonomiprogrammet

kan till exempel välja mellan inriktningen ekonomi
och inriktningen juridik.

Dessutom har varje program olika kurser

i en programfördjupning.

En elev som studerar på humanistiska programmet

kan till exempel välja att studera kurser

i latin eller klassisk grekiska.

Eleven ska också göra ett individuellt val.

Då får eleven välja att läsa någon kurs

som finns på skolan.

Elever på alla skolor

ska kunna välja någon estetisk kurs,

till exempel en kurs i teater eller bild,

eller en kurs i idrott och hälsa

som sitt individuella val.

Elever som studerar på ett yrkesprogram

ska kunna välja kurser

som ger dem grundläggande högskolebehörighet

inom sitt individuella val.

Elever på alla program
ska göra ett gymnasiearbete.
Det är ett arbete som visar
att eleven har lärt sig utbildningen på programmet.
Gymnasiearbetet måste vara godkänt
för att eleven ska få sin examen från programmet.

Att vara lärling

En elev på ett yrkesprogram har rätt att gå minst
15 veckor av sin utbildning på en arbetsplats.
Det kallas arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Elever som väljer ett yrkesprogram kan också
välja att gå programmet som en lärlingsutbildning.
Det betyder att eleven får sin utbildning
på en arbetsplats
och lär sig av någon som redan har det yrket.
Lärlingsutbildningen har samma krav
som utbildning på en skola
för de betyg som eleven får.

Examen från gymnasiet

En elev som har studerat ett helt gymnasieprogram kan få en examen från gymnasiet.

Yrkesexamen

En elev som har studerat ett yrkesprogram kan få en yrkesexamen.

För att få en yrkesexamen

ska eleven ha studerat 2 500 poäng.

2 250 av poängen måste vara godkända.

Eleven ska ha godkänt i

svenska 1 eller svenska som andraspråk 1,

engelska 5

och matematik 1.

Eleven ska ha godkänt i 400 poäng

av de programgemensamma ämnena.

Eleven ska också ha gjort

ett godkänt gymnasiearbete.

Eleven kan få en yrkesexamen

genom lärlingsutbildning

eller genom yrkesutbildning på en skola.

Högskoleförberedande examen

En elev som har studerat ett högskoleförberedande program kan få en högskoleförberedande examen.

För att få en högskoleförberedande examen

ska eleven ha studerat 2 500 poäng.

2 250 av poängen ska vara godkända.

Eleven ska ha godkänt i

svenska 1, 2 och 3

eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3.

engelska 5 och 6

och matematik 1.

Eleven ska också ha gjort ett godkänt gymnasiearbete.

Elever som har en högskoleförberedande examen
har grundläggande behörighet till högskolan.
De har rätt att söka till högskolan.

Elever som har en yrkesexamen
och godkänt i svenska 2 och 3
eller svenska som andraspråk 2 och 3
och engelska 6
har också grundläggande behörighet till högskolan.
De har rätt att söka till högskolan.

Alla elever som går på ett yrkesprogram
har rätt att studera de kurser de behöver
för att få grundläggande behörighet.

Ibland behöver eleverna extra kunskaper i ämnen
som är särskilt viktiga för en utbildning.
Då måste eleverna ha godkända betyg i ämnen
de behöver för att klara utbildningen.
Det kallas att ha särskild behörighet.

Studiebevis

Elever som inte klarar kraven för en gymnasieexamen
ska få ett studiebevis.
Studiebeviset visar vad eleven har studerat.

Entreprenörskap

Skolan ska arbeta med entreprenörskap.
Det betyder att skolan ska locka fram
elevernas självförtroende.
Att se möjligheter i stället för att se problem
är andra ord för att beskriva entreprenörskap.
Skolan ska vara en plats där det går att vara nyfiken.

En del av Europa

En elev som går i en svensk gymnasieskola ska kunna studera också i andra länder i Europa.

Vuxenutbildning

När du är vuxen går det också att studera på gymnasienivå inom kommunal vuxenutbildning.

Då studerar du samma ämnen och har samma krav på kunskaper som i gymnasiet.

Du kan planera dina studier så att de passar dig och ditt liv som vuxen.

De 18 gymnasieprogrammen

Yrkesprogram

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Handels- och administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Industritekniska programmet
- Naturbruksprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Högskoleförberedande program

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

Introduktionsprogram

Elever som inte är behöriga
att studera ett nationellt program på gymnasieskolan
kan gå ett introduktionsprogram.
Introduktionsprogrammen är till för
att ge eleven nya möjligheter.

Introduktionsprogrammen ska hjälpa eleven
att få behörighet till ett nationellt program
eller till en annan utbildning.

Introduktionsprogrammen kan också
förbereda eleven för att börja arbeta.

Det här är introduktionsprogrammen

- Preparandutbildning
- Programinriktat individuellt val
- Yrkesintroduktion
- Individuellt alternativ
- Språkintröduktion

Informationen i den här trycksaken finns också
översatt till minoritetsspråken och ett antal invand-
rarspråk. Översättningarna finns som pdf-filer på
skolverket.se i publikationsdatabasen.

ISBN: 978-91-86529-87-1
Grafisk form: AB Typoform
Foto: Michael McLain

Skolverket